

«Τί πράγματα σουτῶ πλέκεις; τί περιεργάζη;...
Μηδὲν περαιτέρω περιεργάζου...»

Ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος μᾶς κηρύττει γιὰ τὸ Προσφυγικὸ*

«Ἡμεῖς δὲ καὶ τοὺς ἀλλαχόθεν πρὸς ἡμᾶς
καταφεύγοντας ἀπελαύνωμεν,
καὶ ἀπαιτῶμεν εὐθύνας ἀκριβεῖς,
καὶ ταῦτα εἰδότες,
ὅτι μυρίων ὑπεύθυνοί ἐσμεν κακῶν...»

Λόγος περὶ Ἐλεημοσύνης

Ἐκφωνηθεὶς
ἐν τῷ παριέναι αὐτὸν
χειμῶνος ὄρα,
καὶ ἰδεῖν τοὺς πένητας
καὶ πτωχοὺς ἀνεπιμελήτους
ἐρῥιμμένους
κατὰ τὴν ἀγοράν.

Λόγος περὶ Ἐλεημοσύνης

Ἐκφωνηθεὶς
ἐξ ἀφορμῆς τῶν πτωχῶν,
τοὺς ὁποίους εἶδε
παραπεταμένους εἰς τὴν ἀγοράν,
χωρὶς καμμίαν μέριμναν,
ὅταν διήρχετο ἀπὸ ἐκεῖ εἰς
ἐποχὴν χειμῶνος.

Πρεσβείαν τινὰ δικαίαν καὶ
λυσιτελῆ καὶ πρέπουσαν
ὑμῖν ἀνέστην ποιησόμενος τή-
μερον πρὸς ὑμᾶς·

ἑτέρου μὲν οὐδενός, τῶν δὲ
τὴν πόλιν οἰκούντων ἡμῖν πτω-

Σήμερον ἐσηκώθη διὰ νὰ
σᾶς κάμω μίαν πρεσβεί-
αν δικαίαν καὶ ἐπωφελῆ, ποὺ
ἀρμόζει εἰς τὴν χριστιανικὴν
σας ψυχὴν.

Ἄν πρόκειται διὰ κανένα
ἄλλο θέμα, παρὰ διὰ τοὺς πτω-
χοὺς ποὺ κατοικοῦν εἰς τὴν

χῶν ἐπὶ ταύτην με χειροτονη-
σάντων, οὐ ῥήμασι καὶ ψηφί-
σμασι καὶ κοινῆς γνώμη βου-
λῆς, ἀλλὰ διὰ τῶν θεαμάτων
τῶν ἐλεεινῶν καὶ πικροτάτων.

Παριῶν γὰρ διὰ τῆς ἀγορᾶς
καὶ τῶν στενωπῶν, καὶ πρὸς
τὴν ὑμετέραν σύνοδον σπεύ-
δων, εἶτα ὄρων ἐν μέσοις ἀμ-
φόδοις ἐβρίμμενους πολλούς,
καὶ τοὺς μὲν τὰς χεῖρας ἐκκε-
κομμένους, τοὺς δὲ τοὺς ὀφθαλ-
μούς, τοὺς δὲ ἐλκῶν καὶ τραυ-
μάτων ἀνιάτων γέμοντας, καὶ
ταῦτα μάλιστα προβάλλοντας
τῶν μερῶν, ἃ συγκαλύπτειν ἀ-
ναγκαῖον ἦν διὰ τὴν ἐναποκει-
μένην αὐτοῖς σηπεδόνα,

Ἐσχάτης ἐνόμισα ἀπανθρω-
πίας εἶναι, τὸ μὴ περὶ τούτων
διαλεχθῆναι πρὸς τὴν ὑμετέραν
ἀγάπην, καὶ μάλιστα μετὰ τῶν
εἰρημένων καὶ τοῦ καιροῦ πρὸς
τοῦτο συνωθοῦντος ἡμᾶς.

πόλιν μας. **Ἄ**ν μὲ ἀνηγόρευ-
σαν μὲ λόγους ἢ μὲ ψηφίσματα
ἢ μὲ συγκλητικὴν ἀπόφασιν,
ἀλλὰ ἐκινήθην ἀπὸ τὸ ἐλε-
εινὸν καὶ θλιβερὸν θέαμα ποῦ
εἶδον.

Ἐιρχόμενος δηλαδὴ ἀπὸ τὴν
ἀγορὰν καὶ τὰς στενωποὺς διὰ
νὰ ἔλθω εἰς τὴν σύναξίν σας,
εἶδον εἰς τὰς παρόδους πολ-
λοὺς παραπεταμένους, ἄλλους
μὲ κομμένας χεῖρας, ἄλλους
μὲ ἐκριζωμένους τοὺς ὀφθαλ-
μούς, ἄλλους γεμάτους ἀπὸ
τραύματα καὶ πληγὰς ἀνιά-
τους, οἱ ὅποιοι μάλιστα ἐπρό-
βαλλαν αὐτὰ τὰ μέλη, ποῦ
ἦτο ἀνάγκη νὰ συγκαλύπτουν
διὰ τὴν σῆψιν, εἰς τὴν ὁποίαν
εἶχον καταντήσει.

Ἔτσι ἐνόμισα, ὅτι θὰ ἦτο
ἐκδήλωσις ἐσχάτης ἀπανθρω-
πίας νὰ μὴ ὁμιλήσω πρὸς τὴν
ἀγάπην σας δι' αὐτούς, ὅταν
μάλιστα ἐκτὸς τῶν ἀνωτέ-
ρω λόγων καὶ αἱ γενικώτερα
περιστάσεις μᾶς ἠνάγκαζον
πρὸς τοῦτο.

Ἄει μὲν γὰρ ἀναγκαῖον τοὺς περὶ τῆς ἐλεημοσύνης ποιεῖσθαι λόγους, ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς πολλῆς ταύτης παρὰ τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς δεόμεθα Δεσπότου· μάλιστα δὲ ἐν τῷ παρόντι καιρῷ, ὅτε **πολὺς ὁ κρυμὸς**.

Ἐν μὲν γὰρ τῷ **θέρει** πολλὴν παρὰ τῆς ὥρας ἔχουσι παραμυθίαν οἱ πένητες...

Ἐν δὲ τῇ τοῦ **χειμῶνος ὥρα** πολὺς αὐτοῖς πάντοθεν ὁ πόλεμος, καὶ διπλῆ ἢ πολιορκία, τοῦ **λιμοῦ** κατεσθίοντος ἔνδον τὰ σπλάγχνα, τοῦ **κρυμοῦ** πηγύντος τὴν σάρκα ἔξωθεν, καὶ νεκρὰν ἐργαζομένου.

Διὸ καὶ πλείονος μὲν αὐτοῖς τροφῆς δεῖ, ἰσχυροτέρας δὲ τῆς περιβολῆς, καὶ στέγης, καὶ στιβάδος, καὶ ὑποδημάτων, καὶ πολλῶν ἑτέρων.

Καὶ τὸ δὴ πάντων χαλεπώτερον, οὐδὲ ἐργασίας τίς ἐστί αὐτοῖς εὐπορία· οὐ γὰρ ἐπιτρέ-

Διότι πάντοτε βεβαίως ἐνόμιζον ὅτι ἦτο ἀνάγκη νὰ ὀμιλῶ περὶ τῆς ἐλεημοσύνης, ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς ἔχομεν μεγάλην ἀνάγκην αὐτῆς ἀπὸ τὸν Κύριον ποὺ μᾶς ἐδημιούργησεν. **Π**ρὸ παντὸς δὲ αὐτὴν τὴν ἐποχὴν, ποὺ **τὸ ψῦχος εἶναι δριμύ**.

Διότι κατὰ τὴν **περίοδον τοῦ θέρους** οἱ πτωχοὶ εὐρίσκουν μεγάλην παρηγορίαν ἀπὸ τὴν ἰδίαν τὴν ἐποχὴν.

Ἐνῷ κατὰ τὸν **χειμῶνα** καταπολεμῶνται ἀπὸ παντοῦ καὶ ἡ πολιορκία τῶν εἶναι διπλῆ, ἀπὸ μέσα εἶναι ἡ **πείνα** ποὺ τοὺς κατατρώγει τὰ σπλάγχνα, ἀπ' ἐξω εἶναι τὸ **ψῦχος** ποὺ παγώνει καὶ ἀπονεκρώνει τὴν σάρκα.

Δι' αὐτὸ καὶ ἔχουν ἀνάγκην περισσοτέρας τροφῆς, πυκνοτέρου ἐνδύματος, καθὼς καὶ στέγης καὶ στρωμνῆς καὶ ὑποδημάτων καὶ πολλῶν ἄλλων.

Καὶ τὸ χειρότερον ἀπὸ ὅλα εἶναι, ὅτι δὲν εὐρίσκουν εὐκόλως καὶ ἐργασίαν. **Ἡ** ἰδία ἡ

πει τοῦ ἔτους ἡ ὥρα.

Ἐπει οὖν καὶ πλείων αὐτοῖς ἢ τῶν ἀναγκαίων χρεῖα, καὶ τὸ ἐργάζεσθαι μετὰ τούτου παρήρηται, οὐδενὸς τοὺς ἀθλίους μισθουμένοι, οὐδὲ καλοῦντος εἰς διακονίαν, **φέρε, τὰς τῶν ἐλεημόνων ἀντεισάγωμεν χεῖρας ἀντὶ τῶν μισθουμένων,** τὸν ἀληθῶς προστάτην καὶ κηδεμόνα τῶν ἐν πενίᾳ ζώντων Παῦλον συνεργὸν πρὸς τὴν πρεσβείαν ταύτην λαβόντες...

Ταῦτα δὲ οὐχ ἀπλῶς λέγω νῦν, ἀλλ' ἐπειδὴ πολλοὶ **πολλάκις πρὸς τοὺς δεομένους ἀκριβολογοῦνται, καὶ πατρίδα ἐξετάζοντες, καὶ βίον, καὶ τρόπους, καὶ ἐπιτήδευμα, καὶ τὴν τοῦ σώματος εὐεξίαν, ἐγκλήματα ποιούμενοι, καὶ μυρίας ὑπὲρ ὑγείας ἀπαιτοῦντες εὐθύνας...**

ἐποχὴ τοῦ ἔτους παρουσιάζει ἐμπόδια.

Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ ἡ ἀνάγκη τῶν ἀπαραιτήτων εἶναι ὀξύτερα καὶ ἐπιτάσσει τὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ κανεῖς δὲν μισθώνει αὐτοὺς τοὺς δυστυχεῖς οὔτε τοὺς καλεῖ εἰς ἐργασίαν, **ἐμπρὸς ἧς φέρωμεν πρὸς βοήθειάν των ἀντὶ τῶν ἐργοδοτῶν τὰς χεῖρας τῶν ἐλεημόνων,** ἀφοῦ λάβωμεν ὡς βοηθὸν εἰς τὴν πρεσβείαν αὐτὴν τὸν Παῦλον, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ πραγματικὸς προστάτης καὶ κηδεμὼν τῶν πτωχῶν...

Αὐτὰ τώρα δὲν τὰ λέγω χωρὶς λόγον, ἀλλὰ ἐπειδὴ πολλοὶ **πολλὰς φορές, προκειμένου νὰ δώσουν εἰς πτωχοὺς λεπτολογοῦν τὸ πρᾶγμα καὶ ἐρωτοῦν νὰ μάθουν διὰ τὴν πατρίδα των, διὰ τὴν ζωὴν των, διὰ τὸν χαρακτήρα, τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὴν σωματικὴν των ὑγείαν, ἀπευθύνουν κατηγορίας ἐναντίον των καὶ ζητοῦν μυρίας εὐθύνας διὰ τὴν ὑγείαν των...**

Ἄλλὰ τίς αὐτῶν ἢ εὐπρόσωπος πρόφασις; **Δ**ραπέται τινές εἰσι, φησί, καὶ ξένοι, καὶ μαστιγίαί, καὶ τὰς αὐτῶν ἀφέντες πατρίδας, εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν συρρέουσι.

Διὰ τοῦτο οὖν ἀγανακτεῖς, εἰπέ μοι, καὶ τὸν στέφανον τῆς πόλεως διατίλλεις, ὅτι κοινὸν λιμένα πάντες αὐτὴν εἶναι νομίζουσι, καὶ τῆς ἐνεγκούσης τὴν ἄλλοτριαν προτιθέασι;

Διὰ τοῦτο μὲν οὖν ἀγάλλεσθαι ἔδει καὶ χαίρειν, ὅτι καθάπερ εἰς κοινὸν ἐμπόριον τὰς ὑμετέρας χεῖρας τρέχουσιν ἅπαντες, καὶ μητέρα κοινὴν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν νομίζουσι.

Μὴ δὴ διαφθείρητε τὸ ἐγκώμιον, μηδὲ ἀκρωτηριάσητε τὸν ἔπαινον πάτριον ὄντα αὐτῇ καὶ ἀρχαῖον.

Ἄλλὰ ποία εἶναι ἢ εὐπρόσωπος πρόφασις αὐτῶν; **Λ**έγουσιν, ὅτι αὐτοὶ (οἱ πτωχοὶ) εἶναι δραπέται καὶ ξένοι καὶ ἐλεεινοὶ, ποὺ ἄφησαν τὴν πατρίδα των καὶ συρρέουσιν εἰς τὴν ἰδικήν μας πόλιν.

Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἀγανακτεῖς, εἰπέ μοι, καὶ μαδᾶς τὸν στέφανον τῆς πόλεως, ἐπειδὴ ὅλοι τὴν θεωροῦν κοινὸν λιμένα καὶ ἀπὸ τὴν γενέτειράν των προτιμοῦν τὴν ξένην πόλιν;

Ἄλλὰ δι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἔπρεπε νὰ ἀγάλλεσαι καὶ νὰ χαίρης, ἐπειδὴ τρέχουσιν ὅλοι εἰς τὰς ἰδικὰς σου χεῖρας, ὡσὰν εἰς κοινὸν λιμένα καὶ θεωροῦν τὴν πόλιν αὐτὴν ὡς κοινὴν μητέρα ὄλων.

Μὴ καταστρέψετε λοιπὸν τὸ ἐγκώμιον, μήτε νὰ ἀκρωτηριάσετε τὸν ἔπαινον, ὁ ὁποῖος εἶναι παλαιὸς καὶ πατροπαράδοτος δι' αὐτὴν.

Καὶ γάρ ποτε λιμοῦ μέλλοντος εἰς τὴν γῆν ἐμβαλεῖν ἅπασαν, οἱ τὴν πόλιν ταύτην οἰκοῦντες τοῖς ἐν Ἱεροσολύμοις καθη-

Καὶ πράγματι, ὅταν κάποτε ἔμελλε νὰ πέσῃ λιμός, οἱ κάτοικοι αὐτῆς τῆς πόλεως ἔστειλαν διὰ μέσου τοῦ Βαρ-

μένοις, αὐτοῖς δὲ (f. δὴ) τούτοις, περὶ ὧν ἡμῖν οὗτος ὁ λόγος ἅπας κεκίνηται, διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου χρήματα ἔπεμψαν οὐκ ὀλίγα.

νάβα καὶ τοῦ Σαύλου ὄχι ὀλίγα χρήματα εἰς τοὺς κατοίκους τῶν Ἱεροσολύμων, εἰς αὐτοὺς διὰ τοὺς ὁποίους γίνεται ἤδη λόγος.

Τίνος οὖν ἂν εἶημεν ἡμεῖς συγγνώμης ἄξιοι, ποίας δὲ ἀπολογίας, ὅταν οἱ μὲν πρόγονοι οἱ ἡμέτεροι καὶ τοὺς πόρρωθεν καθημένους φαίνονται διὰ τῶν οἰκείων τρέφοντες χρημάτων, καὶ αὐτοὶ πρὸς ἐκείνους τρέχοντες· **ἡμεῖς δὲ καὶ τοὺς ἀλλοχόθεν πρὸς ἡμᾶς καταφεύγοντας ἀπελαύνωμεν, καὶ ἀπαιτῶμεν εὐθύνας ἀκριβεῖς, καὶ ταῦτα εἰδότες, ὅτι μυρίων ὑπεύθυνοί ἐσμεν κακῶν;**

Κἂν ὁ Θεὸς οὕτως ἀκριβῶς τὰ καθ' ἡμᾶς ἐξετάσῃ, ὥσπερ ἡμεῖς τὰ τῶν πενήτων, **οὐδεμιᾶς τευξόμεθα συγγνώμης, οὐδὲ ἐλέου τινός·**

Ποίας συγγνώμης λοιπὸν ἄξιοι εἶναι δυνατόν νὰ κριθῶμεν, ποίαν δικαιολογίαν θὰ ἔχωμεν, ὅταν οἱ μὲν πρόγονοί μας ἔτρεφον μὲ τὰ ἰδικὰ των χρήματα καὶ τοὺς κατοικοῦντας πολὺ μακρὰν, καὶ μάλιστα ἔτρεχον οἱ ἴδιοι πρὸς ἐκείνους, **ἡμεῖς δὲ καὶ αὐτοὺς ποὺ ἀπὸ ἄλλα μέρη καταφεύγουν πρὸς ἡμᾶς, τοὺς ἀποδιώκομεν καὶ ἀπαιτοῦμεν εὐθύνας ἀπὸ αὐτούς, καὶ μάλιστα τὴν στιγμὴν ποὺ γνωρίζομεν, ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα ὑπεύθυνοι διὰ μύρια κακά;**

Καὶ ἂν ὁ Θεὸς ἐξετάσῃ μὲ τόσῃ ἀκριβείᾳ τὴν ζωὴν μας, ὅπως ἡμεῖς λεπτολογοῦμεν τοὺς πτωχοὺς, **τότε δὲν θὰ ἐπιτύχωμεν ποτὲ τὴν συγγνώμην οὔτε τὴν εὐσπλαγχνίαν.**

Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, φησὶ, καὶ ὑμεῖς κριθήσεσθε.

Γενοῦ τοίνυν φιλόφρωνος καὶ ἡμερος τῷ συνδούλῳ, καὶ πολλὰ ἄφες τῶν ἡμαρτημένων, καὶ ἐλέησον, ἵνα καὶ αὐτὸς τοιαύτης τύχης τῆς ψήφου.

Τί πράγματα σαντῷ πλέκεις; τί περιεργάζῃ;...

Οὕτω καὶ σὺ ποιήσον, καὶ ὅταν ἐλέους καιρὸς ᾗ καὶ φιλοφρονίας, διόρθου τὴν πενίαν, λύε τὸν λιμὸν, ἀπάλλαττε τῆς θλίψεως, μηδὲν περαιτέρω περιεργάζου.

Εἰ γὰρ δὴ μέλλοιμεν βίους ἐρευνᾶσθαι, οὐδέποτε οὐδένα ἄνθρωπον ἐλεήσομεν·

Ἄλλ' ὑπὸ τῆς ἀκαιροῦ ταύτης πολυπραγμοσύνης ἐμποδισθέν-

«Διότι μὲ τὴν αὐτὴν ἀσυμπαθῆ καὶ αὐστηρὰν κρίσιν, μὲ τὴν ὁποῖαν κατακρίνετε, θὰ κατακριθῆτε».

Γίνε λοιπὸν φιλόφρωνος καὶ εὐμενῆς πρὸς τὸν σύνδουλόν σου καὶ συγχώρησε πολλὰ ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματά του, καὶ ἐλέησέ τον, διὰ τὴν τύχην καὶ σὺ παρομοίας ἐπιεικοῦς κρίσεως.

Διατί ἐμπλέκεις τὸν ἑαυτὸν σου εἰς προσθέτους μερίμνας; Διατί λεπτολογεῖς μὲ περιέργειαν;...

Καὶ ὅταν εἶναι καιρὸς εὐσπλαγγίας καὶ φιλοφρονίας, βοήθησε τοὺς πτωχοὺς, ἀνακούφισέ τους ἀπὸ τὴν πείναν, ἀπάλλαξέ τους ἀπὸ τὴν θλίψιν καὶ μὴ προχωρῆς περαιτέρω εἰς περιέργον ἔρευναν.

Διότι ἐὰν πρόκειται νὰ ἐξετάσωμεν τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων, τότε δὲν θὰ ἐλεήσωμεν ποτὲ κανένα.

Ἡμποδισμένοι ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἄκαιρον πολυπραγμοσύ-

τες, ἄκαρποι καὶ πάσης ἔρημοι βοηθείας διαμενούμεν, καὶ πολὺν ὑποσησόμεθα πόνον εἰκῆ καὶ μάτην.

Διὸ δὴ παρακαλῶ τὴν ἄκαιρον ταύτην περιεργίαν ἐκβαλόντας, τοῖς δεομένοις διδόναι πᾶσι, καὶ μετὰ πολλῆς τοῦτο ποιεῖν τῆς δαυιλείας, ἵνα καὶ αὐτοὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην πολλοῦ τοῦ ἐλέους καὶ τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας τύχωμεν·

Ἡς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ, ἅμα τῷ ἀγίῳ Πνεύματι δόξα, κράτος, τιμὴ, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

νην, δὲν θὰ ἐλεήσωμεν κανένα καὶ θὰ ὑποστῶμεν πολὺν κόπον ἄνευ λόγου καὶ ματαίως.

Δι' αὐτὸ λοιπόν, σᾶς παρακαλῶ, νὰ ἀποβάλετε αὐτὴν τὴν ἄκαιρον περιέργειαν καὶ νὰ δίδετε εἰς ὅλους τοὺς ἐνδεεῖς καὶ νὰ τὸ κάμνετε μετὰ μεγάλην γενναιοδωρίαν, διὰ νὰ τύχωμεν καὶ ἡμεῖς κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην μεγάλου ἐλέους καὶ φιλανθρωπίας ἀπὸ τὸν Θεόν.

Τὴν ὁποῖαν εὐχομαι νὰ ἐπιτύχωμεν ὅλοι μετὰ τὴν χάριν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ τοῦ Ὁποίου δόξα, δύναμις καὶ τιμὴ ἀνήκουν εἰς τὸν Πατέρα, μαζὶ καὶ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τώρα καὶ πάντοτε, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

(*) Ἄπαντα τῶν Ἁγίων Πατέρων, Λόγος Περὶ Ἐλεημοσύνης, Ἰωάννου Χρυσόστομου Ἔργα, τ. 36, σελ. 88 καὶ ἐξῆς, Ε.Ε.Ο., Ἀθήναι 1973. • PG τ. 51, στλ. 261-272.